

מכותרת ועד צמרת - על ספרם של א.דפני ונ.עביצל

"200 מילים על 200 צמחים"

אבי שמידע, חוג כלנית והמרכז לרציונליות, האוניברסיטה העברית בירושלים -

avi.shmida@gmail.com

תגיות: צמחיית ישראל, שמות ערביים לצמחים, טבע ישראל, צמחי מרפא, צמחי תבלין, צמחי ליקוט, שימושי צמחים, האבקת צמחים, צבעי פרחים, צמחים רמאים, גיאופיטים

פתיח: ספרם של אמוץ דפני ונועם עביצל "מכותרת עד צמרת - 200 מילים על 200 צמחים" מביא אור חדש על מאתיים מצמחי הבר החשובים והנפוצים בצמחי ארצנו. בשפה מדויקת ועסיסית ובתיאורים וסיפורים מעוררי "חשק של עוד" מציגים דפני ועביצל צדדים ידועים ועלומים של רבים מפרחי הבר של ישראל. לכל מין צמח תמונות מצוינות של נועם עביצל והכתיבה של אמוץ דפני משלבת בתוכה גם מדע, גם שירה, גם מידע גם אהבת הטבע. בסוף הספר מפתח שמות ערביים מיוחד- מדויק וכולל שכמותו עדיין לא פורסם בישראל.

=====

ספרם של אמוץ דפני ונועם עביצל "מכותרת עד צמרת - 200 מילים על 200 צמחים" מכיל אמנם רק 200 מתוך 2613 צמחי הבר הגדלים בישראל אך "הוא מועט המחזיק את המרובה": 200 הצמחים המובאים בספר בטקסט עשיר תוכן ובתמונות נהדרות מציגים תמונה אופיינית לצמחיה הים-תיכונית של ארצנו. אמוץ דפני מתאר בשפה קולחת ומשובחת ועם ידע עמוק ורחב את הצמחים השכיחים של השטחים הפתוחים ומפליא לשלב תיאורים בוטניים מדויקים עם סיפורי פולקלור, שימושים וידע אישי מקורי.

אמוץ דפני ונעם עביצל

200

מנותרת

ועד

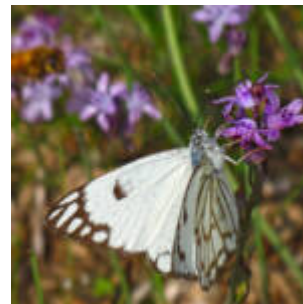
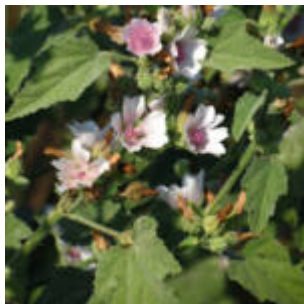
צמרת

200 מילים על 200 צמחים

מימין ובמרכז: אלת המסטיק. משמאל: אחילוף צר-עלים. צילם: נעם עביצל ©

לכל מין צמח מוקדש עמוד שלם השזור בתמונות של אברי הצמח האופייניים: לרוב פרח ותפרחת ולעיתים נוספים גם הפרי, העלווה והדמות הכללית. בסוף הספר מובא מילון מונחים מפורט ומדויק ואחריו "הפנינה של הספר" לטעמי היבש: רשימת השמות הערביים של כל הצמחים. מובאים ברשימה, בכתב עברי ובכתב ערבי שמות עממיים ערביים אחדים לאותו מין צמח וככל שרוב העניין השימושי או הפולקלוריסטי בצמח, כן גדול מספר השמות; כך למשל לחצב 13 שמות עממיים וגולת הכותרת שייכת לרקפת המצויה - 32 שמות שונים.

שתי ימניות: בן-חצב סתווי. שתי שמאליות: נטופית רפואית. צילם: נעם עביצל ©

בהקדמה לספר מצליח הסופר מאיר שלו לאפיין את רוח הספר ומחבר הטקסטים: "פרופסור אמוץ דפני הוא חוקר ומשורר, וידע רב לו במדע, בספרות ובפולקלור. מצאתי בספרו עובדות חדשות ומרתקות על צמחים שחשבתי שאני מיטיב להכירם, והכרתי צמחים שלא ידעתי ולא שמעתי את שמעם". גם אנוכי (א.ש.) הצועד בשבילי ארצנו כבר שבעים שנה ויותר, חשבתי כי ידע רב ומספיק לי על צמחי הבר המתוארים בספר, אך לא כן הוא; על אף שאני מכיר את אמוץ מזה שנים רבות וחלקנו טיולים ומשכנות רבים - שמחתי לקרוא וללמוד דברים חדשים מופלאים: איך זרע מקור-החסידה מברג את עצמו לסדקי האדמה, מדוע נעלמו לפתע רוב גדרות קקטוס הצבר בצפון הארץ, איך בעזרת מחקר מורפולוגי של פירות הלכיד המציא מהנדס שוויצרי את ה"סקוץ" וגם אודות תכונותיה הרפואיות של הלענה השיחנית. כן, יש בספר מידע רב אודות שימושי צמחים תכונותיהם הרפואיות, שכן אמוץ ידוע כחוקר פולקלור ורפואה עממית ראשון במעלה. ראויה לציון גם השפה העברית

המשובחת , אפילו בשם הספר מתאחדים גם חריזה וגם ידע בוטני.

מרגנית השדה. צילם: נעם עביצל ©

לסיכום, זהו ספר שימושי ונוח לשדה ולבית, חובה על כל חובב טבע ומטייל בשבילי ארצנו. אהבת הצמחים והטבע מציצים בספר מכל פינה ועל כך תבוא הברכה.

הספר יצא לאור בהוצאת "פרדס הוצאה לאור", 2018, חיפה. כריכה קשה.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

לציטוט: שמידע א 2020 מכותרת ועד צמרת - על ספרם של א.דפני ונ.אביצל "200 מילים על 200 צמחים", כתב-עת "כלנית", מספר 7.

<https://www.kalanit.org.il>/מכותרת-ועד-צמרת-על-ספרם-של-א-דפני-ונ-אבי